

dig. At Geisfligheden er altfor interesseret i Capitelstartens fastsættelse til at dens Indberetninger kunne bibeholdes naar ikke den modfatte Interesse erholder samme Indflydelse, det kan der neppe være ulige Meninger om, og Udvalgets Fleertal anseer derfor § 1 som meget hensigtsmæssig. Underøvrighedernes Indberetninger kunne nemlig ikke ansees for tilstrækkelig betryggende fra Øernes Standpunkt; thi de kunne ikke kende Priserne af egen Erfaring, og der er ikke i Lovgivningen givet dem noget Paalag om hvor de skulle søge deres Underretning. Naar det paastaaes at de i Almindelighed høre Sognefogderne herom, saa ere de jo for det første ikke bundne til disses Opgivelse, og Sognefogderne beklives ei heller paa en saadan Maade at de med Nette kunne betragtes som Repræsentanter for Tiendeyderne. Skulde Folkethinget finde, at Underøvrighedernes Indberetninger burde bortfalde naar Sogneforstanderskaberne og Borgerrepræsentanterne erholde den omhandlede Ret, saa skal Fleertallet ikke have noget at indvende herimod, og det stiller derfor et hertil sigtende subsidiairt Forslag.

Minoriteten (G. G. Møller) skal med Hensyn til den historiske Indledning kun tillade sig et Par Bemærkninger: Angaaende Tiden, paa hvilken Capitelstarten blev sat, fastsætter Rescript af 25de Februar 1682 Tiden til den 20de Juli, hvoraf man let kunde troe, at Tiden dengang var udfjuddt langt over den her foreslaaede Termin. Saaledes kan jeg ikke opfatte Meningen; thi det er ikke Tarten for foregaaende Aars indhøstede Avl, her er Tale om, men Tarten for det ved den forestaaende Høst indbjergede Korn, hvilket de Ord: „Saa som det var til Skade, at Kjøbet blev sat saa sildig paa Aaret“, noksom udvise. Man erindrer nemlig, at her kun er Tale om en veiledende Priis, en omtrentlig Sum, hvilken Kirkeværgerne, see Rescript af 31te Marts 1674, godt kunde fravige, naar de „med Amtmandens og Provstens Attest bevise, at Kornet paa det

Sted, hvor det er bleven solgt, ei i højere Priis har været“. Et analogt Exempel paa Opgivelsen af eventuelle Priser have vi i mangt et Assuranceelskab, der alt den 1ste Juli fastsætter Priserne paa det Korn, som forventes indbjergt. Den Tid, som for andre Stifter er fastsat til Capitelstartens Sættelse i hine Dage, bekræfter ogsaa, at det ikke er Tanken ved nævnte Rescript for Tyens Stift at udflyde den til 20de Juli. Saaledes blev den i Viborg sat paa Provstemødet 1ste Søndag efter Mortensdag, paa Lolland og Falster for Aarets Udgang, saa at den almindelige Regel, hvilket Majoriteten ogsaa erkender, var, at Capitelstarten blev sat for Aarets Udgang; saaledes siger den: „1812 blev saaledes Terminen for Udredelsen af Tiendevederlaget udfjuddt fra 1ste Januar til 1ste Februar overalt, hvor Tiendeyderne valgte at betale efter hvert Aars egen Capitelstart“. Efter disse Bemærkninger skal Minoriteten gaae over til Sagen selv og give en Oversigt over, hvorledes der nu forholder sig med Capitelstartens Sættelse: 1) Hvo der sætter den, 2) Tiden, i hvilken, 3) Kredsene eller Districterne, for hvilke den sættes.

Geisfligheden, i dette Tilfælde alle Sognepræsterne i hele Kongeriget, afgiver 1 Stemme og Underøvrigheden, i dette Tilfælde alle Herreds- og Byfogder, afgiver ligeledes 1 Stemme, af hvilke 2 Stemmer Middestallet udbrages, hvilket i kongelig Resolution af 30te Mai 1812 udtrykkes saaledes: Stifamtmanden i ethvert Stift skal hvert Aar i Løbet af Januar ved Amtmændene indhente „Erklæringer fra alle Underøvrigheder i Kjøbstæderne og paa Landet, om hvad Middelpriiserne paa de Varer, paa hvilke Capitelstarten sættes, have været i deres Districter i de siden Sædens Indhøstning forløbne Maaneder; ligesom ogsaa Biskoppen skal paa samme Tid igjennem Stiftets Provster indhente lige Erklæringer fra alle Sognepræster“ — „disse Erklæringer skulle af Stifamtmanden og Biskoppen samles hver for sig, og et Middeltal deraf udbrages“ o. s. v. Hvorfra faae nu disse Embedsmænd deres Oplysninger? Geisfligheden kommer til Rundskaab om Kornpriserne ved egen Erfaring samt ved de fra nærmeste Mølle og nærmeste Han-